

— "Ὅμως, καλὲ νεκρὲ, κὶ ἂν μποροῦσαν ὡς ἐσένα νὰ φτιάσουν τὰ λόγια μου τοῦτα στὸν παράδεισο πού στυλώθηκαν τῶν μακαρισμένων λιγδῶων, πού πεθαίνουνε νέοι, γιὰτ' εἶναι πολυαγαπημένοι τῶν θεῶν, ἴσως κάποιο κίνημα ἀνυπομονησίας θὰ τὴ χαλοῦσε τὴν πλαστικὴν ὑπερούσια γαλήνη σου καὶ κάποιος μορφασμὸς θὰ δίπλωνε καταφρονετικὰ τὰ μαρμαρωμένα σου χεῖλη. "Ὅλα τὰ ζητήματα τοῦτα καὶ τῶν ιδεῶν τὸ μεθύσι καὶ οἱ ἔργονες πού μᾶς ἀναταράζουν, καὶ οἱ ἀγῶνες μας καὶ τὰ ιδρώματά μας, δὲν ἀξίζονε μπροστὰ στὴν αἰωνιότητα ὅσο ἀξίζει τὸ καρφί τοῦ θανάτου πού σὲ κάρφωσε. Κ' ἔρχονται ὥρες πού ὁ ἀνθρώπος ὁ στοχαστικὸς, ἀκόμα κὶ ὁ πάντα στρατιώτης τῆς ἐνέργειας, τὴ σιγαῖεται τὴ ζωὴ, καὶ δέεται μὲ τοὺς στίχους τοῦ μεγάλου ποιητῆ «πρὸς τὸ θεῖο θάνατο, νὰ τόνε σφιχτοκλείσῃ στὴν ἀστέρινη ἀγκαλιά του, νὰ τόνε λυτρώσῃ ἀπὸ τίς ἀλυσίδες τοῦ Ἄριθμοῦ, τοῦ Τόπου καὶ τοῦ Χρόνου, καὶ νὰ τοῦ ξαναδώσῃ τὴν ἀνάπαψη πού τοῦ σάλεψε ἡ ζωή.»

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΑΠΟ ΤΟ «ΓΥΡΟ ΤΩΝ ΩΡΩΝ»

Ο ΤΣΟΠΑΝΟΣ

(ΜΕ ΤΗ ΦΛΟΓΕΡΑ)

I.

"Ὁ τσοπάνος εἶν' λεβέντης
Καὶ λαλαεὶ γλυκιά φλογέρα,
Τὰ ἡχοσόπια τῆς βουβαίνου
Τὸν τραγουδιστὴν ἀγέρα.

Στανταλίζουν καὶ στὰ δέντρα
τὰ πουλιά τὰ βλογημένα
Καὶ τὰ μούρμουρα στὶς βρῦσες
Σταματᾶνε σαστισμένα.

Μὲ τὴ μαστοριά ὁ τσοπάνος
Καιτὶς ἀπ' ὅλα παίρνει
Καὶ στὸν ἦχο τῆς φλογέρας
Σὰ σκλαβάνια του τὰ σέρνει.

Παίρνει ἀπ' τῶν Ὁρῶν τὸ Γῦρο
Κὶ ἀπ' τὴ μάγισσαν ἀλήθεια,

Παίρνει ἀπὸ ἄσπρα καὶ φεγγάρια
Κὶ ἀπὸ παραμύθια.

II.

"Ὁ τσοπάνος ὁ λεβέντης
Ξέρει στὴ γλυκιά φλογέρα
Καὶ τοῦ Γήλιου τὸ τραγοῦδι,
Πῶς παντρεύεται τὴ Μέρα.

Πῶς μιὰ κόρη ἀχιδομάλλω
Μιὰν ἀνὴρ ἔχει ἀποκτήσει,
Πού σὸν πλέκει τὰ μαλλιά της
Ἀπὸ φῶς γιομόζει ἡ Φῶση.

Σὰ σκορπᾶει τὰ βλέματά της
Ξερντρᾶνον τὰ λουλούδια
Καὶ τὰ μπράτσα της σὲ δείχνει
Στήνον τὰ πουλιά τραγοῦδια.

"Ἠλιογέννητη τὴν εἶπαν
Καὶ τὴ δόξασαν οἱ ἀνθρώποι
Κὶ ἐκκλησιᾶς γιὰ τὸνομά της
Ἐχουν ὅλοι αὐτοῦται.

III.

Καὶ τῆς Πούλιας ὁ ἀδερφός
"Ὁ Ἀδερφός,
Πῆρε καὶ τὴν ἐρωτεύτη
Καὶ στὰ κάλλη της μπερδεύτη.

Καὶ στὸ βασιλιά τὸν ἦλιο
"Ἡ πιερὴ ἀδερφή του πάει
Καὶ γονατιστὴ μπροστὰ του
Πέφτει καὶ τὸν προσκυνάει.

«Πολυπροσμένε μου "Ἠλιο
«Πού ἔχεις κύκλους γιὰ βασιλίο,
«Σὲ Γῆς, σὲ Ὀθρανὸ καὶ σὲ "Ἄδη
«Καὶ φωτᾶς καὶ τὸ σκοτάδι,

«Τὸν Ἀδερφινὸ σπλαχνίσο
«Πού ἀπὸ πόθον ἐνικήθη,
«Γιὰ τὴν ποθεινὴ σου κόρη
«Πού ἔχει τὸ κρονέιο ἀστῆθι.

IV.

Τὴν ξαδέρφισσά του ὁ Γήλιος
Δείχνεται νὰ συμπονάει,

Μὰ ἡ Διογέννητη ἡ Πανάωρια
"Ἄλλον ἀγαπάει.

Στὴ σαηλιά του τὴν ἀνήλια
Μὲ τὰ ξωτικά τὰ χίλια
Σέρνεται μὲ συντροφιά
Σὲ πρωτομογιᾶς νητιά.

"Ἀργαῖα στοιχιῶν βαροῦν
Καὶ φλογέρα καὶ τσαφάρι
Κ' οἱ ἐροπάρηδες ἀγκάλια
Βρίσκουνε σὲ ἀνθοκλιναρί.

V.

Σὰν ὁ "Ἴλιος τὸ γοικᾶ
"Ἀφρία ἀπ' τὸ θυμὸ του χίνει
Καὶ στὰ κορφοβούνια δάπανου
Τοῦ "Ἐσπερου καρτέρι στήνει.

Νὰ ὁ "Ἀράτης κ' ἡ Διοκόρη
Μὲ τὰ γιλημένα χεῖλη,
Στὰ ψηλὰ τὰ κορφοβούνια
Λίγο πρὶν τὸ πείλι.

Νὰ κὶ ὁ Γήλιος μὲ τοὺς "Ἐλενοὺς
Καὶ τὰ βασιλόπουλά του,
Νὰ κὶ ὁ "Ἀράτης μὲ τὴν ἄμειρη
Στοιχοσυννοδιά του.

"Ἀναβλέμματα ἄγρια ὀχίτον
Καὶ σὸν τὰ θερὰ θεωροῦνται,
Σκίττειται στὰ βῆματά τους
"Ἡ Γῆς τὰ βράχια σσειοῦνται.

VI.

Κ' ἡ Διογέννητη στὴν ἄκρια
Μὲ μαρμαρωτάρια δάκρυα,
Μιὰ τὸν "Ἀγαπῶ θεωρεῖ
Καὶ σπαράζει σὸν πουλί,

Μιὰ τὸ δοξαστὸ πατέρα
Καὶ ραγίζεται ἡ ψυχὴ της
Πάσκει λέξη νὰ μιλήσῃ
Κὶ ὅλο σάνεται ἡ πνοή της.

Φίλοι, ὀχτροὶ παραμερίζουν
Κὶ ὁ "Ἴλιος στὴν παλαιστρα βγαίνει,
Σὰ μαρμαρωμένος βράχος
Στέκει δίχως ν' ἀνασαινεῖ.

Γ. Ν. ΑΒΑΖΟΣ

ΣΤΟΝ ΚΑΒΟ'

Πολὺ φρόνιμα ὁ Ἄρχιπης μακίναρε τὸ παννὶ τους. Λιγάκι ἀκόμα κὶ ἂν ἔμενε, σίγουρα ἡ βάρκα θὰ τουμπάριζε, χωρὶς κιντολογίες! Ὁ ἀγέρας ὅσο βράδυνε δύναμωνε, λίσσαζε, σφύριζε σὸν ὄχεντρα στὰ ξάρτια καὶ πήγαινε νὰ κουρελλιάσῃ τὸ παννὶ. Ἐγερνε ἡ βάρκα μονόπαντα, σὰ νῆπιε νὰ πηθῇ θάλασσα, καὶ περνοῦσαν ἀπὸ πάνω τους τὰ κύματα, πούλεγε πῶς κολυμποῦσαν! Μ' ἓνα ἐπιδέξιο τοῦ τιμονιῶ στήριξιμο πού καὶ πού ξεφεύγαν κάνα μεγάλο κύμα, π' ἀγρυπνᾶ σὰ βουνὸ ξανοίγανε, κ' ἐτριζε τότες ἡ φτωχὴ βαρκούλα, ἐτριζε, σὰ νάγκομαχοῦσε μὲ τὸν ὄχτρο παλεῖοντες!

*) Ἡ ἀρχὴ του σὸν ἀριθ. 303.

— Παναγιὰ μου, βέθηκα μας! Νὰ σοῦ φέρω κερί σὸν τὸ μπόι μου! — φώναζ' ἡ Μαριὼ μὲ τρομάρα.

— Ὁμορφο πρᾶμα ἡ φουρτούνα! Τί λές, Γιαννάκη, παλλικαρᾶ; — φώναζε πειραχτικὰ ὁ Κώστας, λάμνοντας θάρρετὰ τὸ κουπί του.

— Βρε ἀδερφέ, εἶπ' ὁ Γιάννης, σώνει καὶ καλὰ πρέπει νὰ πνιγοῦμε! Εἶναι τρέλλα νὰ πάμε μπρός, γυρίστε στὴ στιγμὴ γιὰ τὸ Φανάρι! Κοντὰ εἶμαστε!

— Καὶ δὲ μούχεσαι, κύρ Γιάνγκο, ἡ ἀφεντιά σου νὰ κουμαντάρης; Μὲ τέτοιον καιρὸ θὰ πάη κόντρα τὸ φελλοῦκι μου; Θάρρετς πῶς εἶναι γαλδούρι, νὰ τραβήξω μιὰ τὸ γκέμι νὰ γυρίσῃ!

— Ἐτσι δά, τὸ λοιπὸ, θὰ πνιγοῦμε;

— Μπήκαμε πῶς στὰ ἀλματὰ! Θὰ πάμε μπρός κὶ ὅ,τι βγῇ! Τὸ νοῦ σας, παιδιὰ, τὸ νοῦ σας! Κρατίστε καλὰ τὴν θέση σας!

Ὁ Γιάννης, σὸν τὸν κατὰδισ' ὁ Ἄρχιπης, ζάρωσε στὴ γωνιά του συλλογιζόμενος κὶ ἀμίλητος. Στὸ ζαλιμμένο κεφάλι του χίλιες διὲ φαντασίες χορπηθοῦσαν μὲ τῆς ἀστραπῆς τὴ γληγοράδα κὶ ἀλλάζαν ὄψη καθὲ στιγμὴ, σὰ σὶ πανόραμα. Πότε καθάλλιεθε τὸ βερκικὶ τουμπαραμμένε καὶ κατρακυ-

λοῦσε, σὰ δελφίνο, πὰ στὰ κύματα, πότε γινότανε παιδί κὶ ἀνατάραζε νερὸ σὲ μιὰ λεκάνη, κόννοντας χάζι, μὲ σ' αὐτὴ τὴ φουρτούνα, ἓνα καρυδότσουφλο, πού περδεμε! Σὲ λίγο πήγαινε γεμάτος χαρὰ στὸν πάτο, σφίγγοντας τὴν ἀγκαλιά του τὴ Μαριὼ, μὰ πάνω στὴν ἀρογοκλιὰ ξεπερῶθε ξάφνου μιὰ γριά τρελλή, ξεμαλλιασμένη, καὶ μαγκόπαιδα τὴν κυνηγοῦσαν... — Ὁχ! ξερῶνισε λυπητερὰ καὶ τινάχτηκε, ἀγριοκοιτάζοντας τριγύρω, σὰ νὰ τοῦχωσαν κάπου βελόνι!

— Τὸ νοῦ σας, παιδιὰ, τὸ νοῦ σας!

Ἡ μπόρα ζέσπεσε μὲ τὰ ὄλα της! Σκοτεινῶσε, ἄρχισε νὰ πέφτῃ βροχὴ μὲ τὸ σταμνὶ κ' οἱ βροντὲς τούρκου περὶβόκιναν μὲ τὴ βοή τοῦ πελάου. Τὸ τιμόνι κριτοῦσε πᾶτα ὁ Ἄρχιπης, ἀποθεριμένος μὲ τὴν ξανακμμένη ὄψη του καὶ τὰ γουρλωμένα μάτια, πού ὄλονονε, θάρρετς, τὸ φῶς μέσα τους συγκειτρώτανε Ἐσκωτότοπος, μὲ κολιμμένα τὰ μαλλιά του στὸ κῶτελο, βουτηγμένε, στὰ κύματα, στεκῶτανε καὶ στὸ τόπος του ἀσάλευτο, σὸν ἄλλος φουρτουνογέννητος Ἄη Νικόλας. Σὲ μιὰ στιγμὴ πού ἡ βάρκα ψηλὰ σπασχτηκε σὸν τρελλὸ γορὸ της, τέντωσε τὸ λαμπὸ τοῦ ψηλὰ καὶ πέρα περὰ στριφογύρισε τὰστραφερὰ του μάτια, ζετῶζοντας τὴ θέση

